

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1046097/3

בבית הדין הרבני הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב מאיר פרימן – אב"ד, הרב מאיר קאהן, הרב יצחק רפפורט

התובעת: פלונית

נגד

הנתבע: פלוני

הנדון: 'עוברת על דת' – סייגים, חומר עוון המעליל על אשתו כדי להיפטר מכתובה

פסק דין

רקע וטענות הצדדים

לפני בית הדין תביעת כתובה על סך 101,000 ש"ח.

הצדדים נישאו ביום ז' בסיוון תשע"ה (28.5.15), הנישואין הן נישואין שלישיים של הבעל ונישואין שניים של האישה, ולשני הצדדים ילדים מנישואין קודמים. ביום ט"ו באלול תשע"ה (30.8.15) הגיש הבעל תביעת גירושין בעילה של "לא מתאימים ולא מסתדרים". הצדדים נפרדו בנובמבר 2015. הדיון הראשון התקיים ביום ב' בשבט תשע"ו (12.1.16) – הבעל עמד על תביעתו לגירושין והאישה ביקשה שלום בית.

הבעל סיכם את טענותיו בבית הדין. לדבריו האישה החזיקה בכלב וכל המריבות התנהלו "סביב הכלב", כליל שבת ירד הילד שלה עם הכלב במקום להיות בסעודת ליל שבת, והיא אמרה שהיא מעדיפה את הכלב מאשר את הבעל. בדיון הראשון לא נשמעו טענות האישה, והצדדים נשלחו [לאור הסכמתם] לקבלת חוות דעת אצל הרב שערך להם את החופה. לדברי הבעל היה כבר ניסיון אצל אותו רב להשכנת שלום בית – ניסיון שלא צלח.

דיון שני התקיים ביום ה' בתמוז תשע"ו (11.7.16) לאחר שהצדדים ניסו לחזור להתגורר יחדיו במשך חודש, ושוב נפרדו. הבעל חזר על רצונו בגירושין כשהאישה מסרבת להתגרש ומבקשת שהבעל יחזור לשלום בית. הצדדים מסרו כי לא הצליחו להגיע לפגישת ייעוץ אצל הרב.

בדיון נשמעו טענות האישה. לדברי האישה, הבעל ידע שיש לה כלב עוד לפני הנישואין, לדבריה היא אמרה לו לפני הנישואין שיש לה כלב ואם הוא לא אוהב כלבים אז זה לא מתאים. האישה הודתה שהיו מריבות "סביב הכלב", אולם טענה שהיא וויתרה על הכלב והעבירה אותו לאחרים למען שלום הבית, וזאת על אף שהייתה קשורה נפשית בכלב. לדבריה, רצתה בכל מאודה בשלום בית.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לדברי הבעל האישה עישנה בשבת. האישה הודתה בכך, אולם לדברי האישה הייתה זו מעידה חד־פעמית, בגלל מסירת הכלב שהעיקה עליה מבחינה נפשית, והיא חזרה בתשובה. גם לדברי הבעל נעשתה האישה דיכאונית בגלל שוויתרה על הכלב.

לדברי האישה, אהבה באמת את בעלה, באותה העת, רצתה בכנות בשלום בית וגם אם ישלם לה 100,000 ש"ח – היא "לא מוכנה להתגרש". מנגד טען הבעל שכבר אינו אוהב את אשתו ויש לו מערכת יחסים אחרת לגמרי, אין הוא רוצה להיות "אנוס" – אי אפשר לחיות ביחד "בכוח". הוא "מוכן לנסות חודשיים אם היא מתחייבת להתגרש אם זה לא מצליח".

ביום כ"ז במרחשוון תשע"ז (28.11.16) התקיים דיון בפני דן יחיד, לאחר שהצדדים שבו וניסו לחזור לשלום בית, שלא צלח. האישה ביקשה להתגרש מבעלה ולקבל כתובה ופיצויים. לדבריה, בעלה "הוא זלזל במקווה" ולא קיים יחסי אישות לאחר שהלכה למקווה, לדבריה הבעל אף בגד בה, ויש לה תמונות המוכיחות זאת. הבעל הכחיש את הבגידות, הוא הודה שלא קיים יחסי אישות אולם תלה את הדבר בעייפות לאחר העבודה. לדבריו הוא עזב את האישה לאחר שהוא שמע את הבן שלה אומר לה שבפעם הבאה תכיר מישהו יותר טוב.

בשלב זה הסכימה האישה להתגרש אם ישולמו לה 70,000 ש"ח, הבעל סירב – לדבריו "לא מגיע לה כלום".

ביום ד' בשבט תשע"ז (31.1.17) הגישה האישה תביעת גירושין בטענה שבעלה בגד בה, הפקיר אותה ואינו עוזר לה כלכלית.

ביום ג' באדר תשע"ז (1.3.17) התקיים דיון בפני הרכב מלא.

לדברי האישה היא גילתה שבעלה בוגד בה עם כמה נשים אחרות. לדבריה, היא הפנימה שהוא בוגדן סדרתי ורק מנסה לנצל אותה כלכלית.

הבעל לא היה מוכן להתפשר על הכתובה. לדבריו: אין לו אפילו שקל לשלם לה, הוא לא בגד בה, חשבון הפייסבוק שעל שמו הוא מהצבא, כל מיני אנשים כותבים שם דברים והוא לא מסנן אותם. עוד אמר: "אני בכלל לא אהבתי אותה כשהתחתנו. אמרו לי: 'האהבה תבוא.' אחרי חודש נפרדנו. כל החתונה עליי. אני רוצה להתגרש."

לדבריו לא ידע שהאישה עקרה, רק אחרי החתונה גילתה שיש לה ילד אחד והיא לא יכולה ללדת יותר. האישה הכחישה את דברי הבעל בכל תוקף – לדבריה, היא נכנסה להיריון מבעלה הראשון ולא עברה טיפולי פוריות, היא לקחה כדורים שדוחים את הביוץ, אך היא לא בטוחה שהיא זקוקה לכדורים לדחיית הביוץ.

לאחר הדיון הסכימו הצדדים להתגרש ונתנו סמכות לבית הדין לדון בכתובה ובפיצוי בסכום של 101,000 ש"ח לאחר מתן הגט.

האישה הגישה לבית הדין אישור רפואי שאינה סובלת מבעיית פוריות, ולא קיבלה טיפול מלבד טיפול באיקקלומין להסדרת ביוץ מוקדם.

דיון והכרעה

לאחר עיון בטענות הצדדים עולה כי הבעל הוא שיזם את הגירושין והוא עזב את האישה. האישה וויתרה על הכלב למען שלום הבית.

הבעל מודה שהוא אינו אוהב את אשתו ולכן הוא רוצה להתגרש.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הכתובה – 'שלא תהא קלה בעיניו להוציאה', וחיובה – אף אם האישה, לטענת הבעל, 'אשה רעה' מהות ותכלית הכתובה היא למנוע מצב שבו תהיה האישה קלה בעיני בעלה לגרשה.

בנידון דידן לא נמצאו טענות אמיתיות להפסד כתובה מלבד טענות על התנהגות כללית. גם אילו היה הבעל מוכיח את טענותיו בראיות מספקות – כבר אמרו חז"ל במסכת יבמות (סג ע"ב):

"הנני מביא רעה אשר לא יוכלו לצאת ממנה" – אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא: זו אשה רעה וכתובתה מרובה. "נתנני ה' בידי לא אוכל קום" – אמר רב חסדא אמר ר' עוקבא בר חייא: זו אשה רעה וכתובתה מרובה.

הרי לפנינו שאין עילה בטענות הבעל להפסידה את כתובתה מאחר שהאישה לא עברה על דת.

אישה המחללת שבת – לא הפסידה את כתובתה

אמנם האישה חיללה שבת כשעישנה בשבת, אך מלבד העובדה שלא הייתה התראה [הנצרכת כדי להפסיד את הכתובה כמבואר בסוטה כה, א] ושלדברי האישה היא נכשלה באופן חד-פעמי וחזרה בתשובה, כבר פסק הרא"ש (כתובות פרק המדיר סימן ט) שהיות האישה מחללת שבת אינו גורם להפסד כתובה מאחר שאין פגיעה ביחסים המשותפים, וזו לשונו:

אבל אם היתה עוברת בשאר עבירות, כגון שהיא עצמה אכלה דבר איסור – לא הפסידה כתובתה. ודת יהודית – משום חציפותא ומשום חשד זנות הוא דמפסדה.

וגם אם נאמר ששאני חילול שבת שיש בו כרת – יעוין בקרבן נתנאל (שם אות כ) שכתב על דברי הרא"ש וזו לשונו:

ואם תאמר: מאי שנא 'נודרת ואינה מקיימת' דהפסידה כתובתה משום בניו [כדברי הרא"ש עצמו קודם לכן, על פי הגמרא שם – עב, א – "ונודרת ואינה מקיימת. דאמר מר: בעון נדרים בנים מתים"] הכי נמי כשאוכלת דבר איסור כגון דם וחלב תפסיד כתובתה משום בניו מפני שהיא חייבת כרת. ויש לומר דרבננו סבירא ליה כשיטת ריב"א בריש יבמות [ב, א בתוספות] דיבור המתחיל 'אשת אחיו' דאין היא זורעה נכרת כי אם גבי עריות דכתיב בהו 'כרת' ו'ערירי' עיין שם.

הפסד כתובה אף אם וכאשר אין צורך בהתראה אינו בעברה חד-פעמית וכשהאישה עשתה תשובה

וגם אם נסבור כשיטת רש"י [בראשית יז, יד; ויקרא יז, ט; יבמות נה, א; כתובות ל, ב; חולין לא, א; כריתות ב, א; וכמובא גם בתוספות שהזכיר הקרבן נתנאל – יבמות ב, א – שבכל כרת נכרת גם זרעו, ויש אפוא להשוות עברת חילול שבת לנודרת ואינה מקיימת שמפסידה כתובתה, וכקושיית הקרבן נתנאל] וכן [לגבי הנ"ל – שלא הייתה התראה] שבאיסור מפורסם אין צורך בהתראה [על פי רש"י בסוטה שם, שהתראה נדרשת דווקא ב'דת יהודית' ולא ב'דת משה' – איסורי תורה, או על כל פנים כמו שביאר בשבות יעקב חלק ג סימן קכז והובא בפתחי תשובה אבן העזר סימן קטו ס"ק יא] הרי שכאן בסוף עשתה תשובה וכיום אינה מחללת שבת, ואין דבר העומד בפני התשובה גם בנוגע לעונש ה'ערירי'!

ויש לדמות את מעשיה לדברי הרשב"א (בשו"ת, חלק א סימן תשעא) שנפסקו בשולחן ערוך (אבן העזר סימן קטו סעיף ד) וכדלהלן [לשון הרשב"א]:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

[...] ועוד שלא אמרו אלא ברגילה בכך. אבל אם גלתה ופרעה ראשה באקראי או שדברה עם הבחורים פעם אחת דרך מקרה ודאי לא הפסידה כתובתה [...]

על כן על אף חומרת המעשה אין בו כדי להפסיד כתובה.

[ויעוין עוד בהגהת רבי ברוך פרנקל על הבית מאיר (באבן העזר סימן קטו) שהחילוק בין 'דת משה' ו'דת יהודית' לשיטת רש"י הוא דווקא במקום שהכשילה את בעלה שאז לא שייכא התראה מאחר שהדבר לא יוכל להתברר, אבל בפריצות או בדבר שיתברר אז גם באיסור דאורייתא צריך התראה (ועיין עוד בתשובות רבי עקיבא איגר – קמא סימן קיד).]

ואם כן בנידון דידן שמדובר באיסור שבת, שאין בו משום פריצות, וגם לא הכשילה את בעלה, נשאר רק הדמיון ל'נודרת ולא מקיימת' וצריך התראה לכולי עלמא. ובנוגע למה שעברה בעבר מועילה תשובה כנ"ל.]

חומר עוונתו של בעל הטוען טענות שקר כדי להיפטר מתשלום הכתובה

טענות הבעל בנוגע להיות האישה עקרה – מלבד מה שאין בהן כדי להפסידה כתובה, הרי שיש בהם משום הוצאת שם רע, לאחר שהדברים הוכחו ונסתרו. ועל כך ראוי לצטט את דברי הרמב"ם הנפלאים במורה נבוכים (חלק ג פרק מט) בגנות מי שרוצה להפסיד לאישה את הכתובה בטענות שקר, וזו לשונו:

[...] וזהו היושר אשר ירשו מאברהם, יצחק ויעקב – שלא ישנה אדם בדבורו, ולא יחליף תנאו ושיתן לכל איש חקו משלם, ושאינן הפרש בין מה שיהיה בידו ממון חברו על דרך הלואה, או על דרך פקדון או על אי זה צד שיתחייב לו משכירות או זולתו, ושכתובת כל אשה כדין כל שכר שכיר, ואין הפרש בין כובש שכר שכיר ומי שיכבוש חקי אשתו, ואין הפרש בין עושק שכיר או מתעולל עליו להוציאו מבלי שכירות, או שיעשה כן עם אשתו עד שיוציאנה מבלי מוהר.

הלא תשתכל ברוב יושר אלו החוקים ומשפטים צדיקים איך שפטו במוציא שם רע. והוא כי אין ספק כי זה האיש הרע לא אהב אשתו אשר הוציא עליה שם רע, ולא מצאה חן בעיניו, ואילו היו רוצה לגרשה כדין כל מגרש אשתו לא היה לו מונע מזה, אך היה מתחייב לתת לה חוקה הראוי לה, ושם לה עלילות דברים כדי להפטר ממנה בלא תשלומין, והוציא עליה דבה ודבר שקר להחזיק בחקה שיש לה עליו והוא חמשים כסף כי זהו מוהר הבתולות הקצוב בתורה.

ומפני זה גזר עליו הש"י לשלם מאה כסף (כי זהו מוהר הבתולות), נמשך אחר העקר "אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים לרעהו" וכדין עדים זוממין כמו שבארנו, כן זה המוציא שם רע: חשב להפסידה חמשים כסף הראויים לתת לה – ישלם מאה. זהו ענשו על שהיה כובש חוקה הראוי לה והשתדלו להחזיק בו. והיה ענשו על שפחת מעלתה והוציא עליה קול הזנות, שהיו פוחתין מעלתו כשהכוחו ברצועה כאמרו "ויסרו אותו", והיה עונש על בחירתו התאוה ובקשו ההנאה לבד, שנתחייב להחזיק בה עולמית "לא יוכל שלחה כל ימיו" כי לא הביאו אל כל זה רק היותה כעורה בעיניו.

כן ירפאו המדות הרעות כשיהיה רופאם המצוה האלהית, לא יסורו אופני היושר, מבוארים גלויים בכל דיני זאת התורה עם ההשתכלות הטוב. השתכל איך הושה בין דין מוציא שם רע אשר חשב להחזיק בחוק הראוי עליו לתת, ובין דין גנב שלקח ממון חברו. ושם דין עדי זוממין אשר זמם להזיק, ואף על פי שלא בא ההזק, כדין מי שהזיק וחמס – רצוני לומר גנב

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ומוציא שם רע, הדין בשלשתן תורה אחת ומשפט אחד. הפלא מאד מתוכן משפטי הש"י כמו שתתמה מתוכן מעשיו. אמר "הצור תמים פעלו" – יאמר כי כמו שמעשיו בתכלית השלמות כן משפטיו בתכלית היושר, אבל דעותינו קצרי יד מלהשיג שלמות כל מעשיו ויושר כל משפטיו. וכמו שנשיג קצת נפלאות מעשיו, באיברי בעלי חיים ותנועת הגלגלים, כן נשיג יושר קצת משפטיו, ואשר יעלם ממנו משני המינים יחד הוא יותר מן הנגלה לנו הרבה מאד.

אם כן, הראינו לדעת כמה מגונה הרוצה להפסיד לאישה את כתובתה בטענות שקר, בהיות בדבר משום עושק.

על כן הבעל חייב לשלם לאישה את כתובה ותוספת כתובה.

הבעל העלה טענות על היותו בהליך פש"ר. הליך זה אינו מעניינו של בית דין זה, זאת מלבד העובדה שחיוב הכתובה הוא בגין פיצוי על הגירושין והיה ביד הבעל שלא להתגרש עד לסיום הליכי פשיטת הרגל.

תוקף הסכמת התובעת לפשרה אבד עם סירובו של הנתבע להצעה זו

על אף התרצותה של האישה בדיון קודם להתפשר על סכום של 70,000 ש"ח, לאור סירובו המידי של הבעל מאבדת הפשרה את תוקפה כמו שכתב בשער משפט (סימן כב):

[...] והעיקר לדינא דבכהאי גוונא שהתובע מוחל מקצת התביעה לפני הדיינים, דקודם גמר דין יכול לחזור בו התובע לכולי עלמא כיון שעדיין לא קיבל הנתבע דבריו, אבל לאחר גמר דין לא יכול התובע לחזור בו דהא הוי מחילה גמורה רק שהנתבע דן עמו בדין תורה – שאם יזכה בדין ישלם לו – וקיבל דבריו מקרי, וכיון שנגמר הדין הוי גמר דין גמור ואינו יכול לחזור בו לכולי עלמא. מה שאין כן כשהנתבע מסרב בפסק הדינים לא מקרי גמר דין והתובע יכול לחזור בו, דאף במחילה כל זמן שלא נגמר ענין הויכוח שביניהם יכול לחזור בו.

הוצאות משפט

אין צו להוצאות מאחר שחיוב הכתובה נעשה במסגרת תביעת גירושין כנה.

הרב יצחק רפפורט

בהעדר סיבה להפסד הכתובה, שטר הכתובה עומד בתוקף, משכך אני מצטרף למסקנות.

הרב מאיר פרימן – אב"ד

אני מצטרף למסקנות.

הרב מאיר קאהן

פסק דין

לאור האמור מחליט בית הדין כדלקמן:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

א. על הבעל לשלם לאשה סך 101,000 ש"ח עבור כתובתה תוך 30 יום ממתן פסק דין זה.

ב. סכום זה אינו נושא ריבית והפרשי הצמדה.

ג. אין צו להוצאות.

ד. ניתן לפרסם בהשמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום י"ט באלול התשע"ז (10.9.2017).

הרב יצחק רפפורט

הרב מאיר קאהן

הרב מאיר פרימן – אב"ד